

نقش سرمایه اجتماعی در اشتراک دانش بین دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

مهديه شيراسب^۱، علي رضا عصاره^۲ و سعيد مذبوحی^۳

- ۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد، برنامه‌ریزی آموزشی واحد علوم تحقیقات، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی- گروه علوم تربیتی.
۲- دانش‌یار گروه علوم تربیتی دانشکده علوم انسانی- دانشگاه شهید رجایی.
۳- استادیار گروه آموزش و پرورش، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی.

چکیده

هدف از اجرای این تحقیق بررسی نقش سرمایه اجتماعی در اشتراک‌گذاری دانش بین دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران بود. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها میدانی و از نوع هم‌بستگی است. جامعه آماری ۴۰۰ تن از دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران بود که براساس جدول مورگان و کرجسی ۲۰۰ نفر از آنان به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این تحقیق دو پرسش‌نامه سرمایه اجتماعی و اشتراک دانش بود که پایایی آن از طریق آلفای ترتیبی محاسبه شد که برای پرسش‌نامه کلی سرمایه اجتماعی ($\alpha = 0/79$) و برای پرسش‌نامه اشتراک‌گذاری دانش ($\alpha = 0/89$) بدست آمد. در این تحقیق داده‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS و از طریق آزمون‌های هم‌بستگی اسپیرمن و رگرسیون ترتیبی مورد تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها گویای آنند که سرمایه اجتماعی در کل و سویگان سرمایه اجتماعی ساختاری، ارتباطی و سرمایه اجتماعی شناختی با اشتراک‌گذاری دانش در بین دانش‌جویان ارتباط مثبت و معناداری نشان دادند ($p < 0/001$). نتایج تحلیل رگرسیون ترتیبی نیز نشان داد که سویگان سرمایه اجتماعی توانسته‌اند بین ۵۳ تا ۷۷ درصد از احتمال واریانس اشتراک‌گذاری دانش را تبیین کنند. بنابراین چنین نتیجه گرفته می‌شود که سرمایه اجتماعی بر اشتراک‌گذاری دانش بین دانش‌جویان کشاورزی نقش دارد، از این رو پیشنهاد می‌گردد سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان نظام آموزش کشاورزی جهت برنامه‌ریزی‌های بهتر در راستای و فرازش کیفیت نظام آموزش کشاورزی سرمایه اجتماعی را مد نظر قرار دهند.

نمایه واژگان: سرمایه اجتماعی، سرمایه اجتماعی شناختی، سرمایه اجتماعی ساختاری، سرمایه اجتماعی، ارتباطی اشتراک دانش.

نویسنده مسئول: سعید مذبوحی

رایانامه: smazbohi@gmail.com

پذیرش: ۱۳۹۷/۰۲/۲۴

دریافت: ۱۳۹۵/۱۱/۱۹

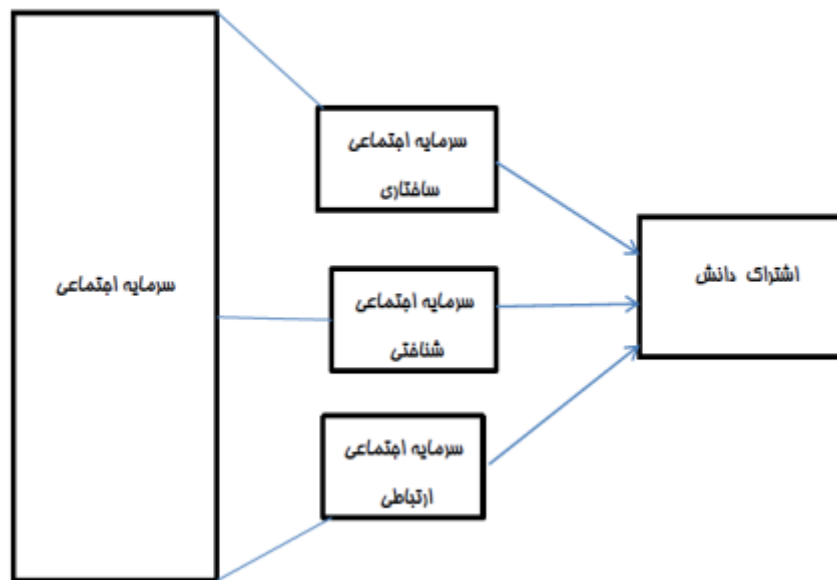
مقدمه

سازمان، می‌تواند منافع آموزشی و یادگیری قابل توجهی برای سازمان ایجاد کند و ساز و کار قدرتمندی برای بهبود بهره‌وری سازمان باشد که قادر است به ماندگاری سازمان نیز کمک کند. اشتراک‌گذاری دانش سبب کاهش هزینه‌ها، بهبود عملکرد (هنتون و کیانتو و ریتالا، ۲۰۱۶)، بهبود ارائه خدمات به مشتریان، کاهش زمان بهبود محصولات جدید، کاهش زمان تأخیر در تحویل کالاها به مشتریان، و در نهایت کاهش هزینه مربوط به یافتن و دسترسی به انواع ارزشمند دانش در داخل سازمان می‌شود (دانایی فرد، خائف الهی و حسینی، ۱۳۹۰). کامیاب و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی به مقایسه‌ی دیدگاه اعضای هیأت علمی نسبت به عامل‌های تأثیرگذار بر مدیریت دانش در دانشکده‌های کشاورزی دولتی و غیر دولتی شیراز پرداختند و نشان دادند که وضعیت موجود توانمندسازهای مدیریت دانش در هر دو دانشکده مورد بررسی و هم‌چنین وضعیت موجود فرآیندهای مدیریت دانش در دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز، از دیدگاه اعضای هیأت علمی در حد متوسط و ضعیف بوده است. اولویت‌بندی مؤلفه‌های توانمندساز مدیریت دانش از دیدگاه اعضای هیأت علمی بیان‌گر این بود که در هر دو دانشکده کشاورزی مورد بررسی، مهم‌ترین اولویت مربوط به فرهنگ سازمانی بود. نتایج تحلیل رگرسیونی میزان اثرگذاری مؤلفه‌های توانمندساز مدیریت دانش بر متغیر فرآیندهای مدیریت دانش نشان داد که سه متغیر رهبری و فناوری اطلاعات و فرهنگ سازمانی در مجموع توانستند حدود ۷۸ درصد از احتمال تغییر متغیر وابسته فرآیندهای مدیریت دانش را تبیین نمایند. مطالعات نشان داده‌اند که سرمایه اجتماعی ساختاری تأثیر مثبت و معنی‌داری بر امکان‌پذیری درک شده دانش‌جویان کشاورزی دارد و ۲۴ درصد از تغییر واریانس امکان‌پذیری درک شده دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه تهران با سرمایه اجتماعی آنان تبیین می‌شود (شکیبا و همکاران، ۱۳۹۵). شیری و همکاران (۱۳۹۳)، نشان دادند که سویگان سرمایه‌ی اجتماعی (ساختاری، رابطه‌ای و شناختی) تأثیر مثبت و معنی‌داری بر عملکرد آموزشی اعضای هیأت علمی

با افزایش نقش دانش در زندگی بشر، به نظر می‌رسد وابستگی سویگان و منزلت‌های مختلف زندگی به دانش در آینده افزایش خواهد یافت. چوی (۲۰۱۶)، بر این باور است که دانش می‌تواند در کارها و رفتار افراد نمود آشکار بیابد. تحقیقات مختلفی در زمینه‌ی مؤلفه‌های اثرگذار بر انتقال دانش در سازمان‌ها انجام شده است. برخی از آن‌ها از عامل فرهنگی به عنوان عاملی مهم در موفقیت مدیریت دانش در سازمان‌ها نام برده‌اند (لیندلر و والد، ۲۰۱۰). برخی، دیگر اجزای سازمانی چون فرهنگ سازمانی، ساختار سازمانی، فناوری منابع انسانی و جهت‌گیری‌های سیاسی را بر اشتراک دانش تأثیرگذار دانسته‌اند (اسکریم، ۱۹۹۸). دیگر پژوهش‌ها نشان می‌دهند که سرمایه‌ی اجتماعی از راه ایجاد شبکه‌ها، گسترش اعتماد و رابطه‌ی بین افراد تأثیر زیادی بر انتقال دانش دارد (اکلامانو، دیجی، تاربا، ۲۰۱۶ و چوی، ۲۰۱۶). بر این پایه از دیدگاه سازمانی، ناهاپیت و گوشال (۱۹۹۸)، سرمایه اجتماعی را به عنوان جمع منابع عملی و ذاتی موجود در درون، قابل دسترس و ناشی از شبکه روابط یک فرد یا یک واحد اجتماعی تعریف می‌کنند. آنان در مدل خود، با رویکرد سازمانی جنبه‌های مختلف سرمایه اجتماعی را در سه سویه: ساختاری، رابطه‌ای و شناختی جای می‌دهند. سویه‌ی ساختاری اشاره به الگوی کلی تماس‌های بین افراد دارد. یعنی شما به چه کسانی و چگونه دسترسی دارید؟ و سویه‌ی شناختی اشاره به منبع‌هایی دارد که فراهم‌کننده‌ی جلوه‌ها، تعبیرها، تفسیرها و سامانه‌های معناهای مشترک در میان گروه‌هاست. سویه‌ی رابطه‌ای، توصیف‌کننده‌ی نوع روابط شخصی است که افراد با یکدیگر به خاطر سابقه کنش‌های‌شان برقرار می‌کنند. مهم‌ترین جنبه‌های این سویه عبارتند از، اعتماد، هنجارها، ضرورت‌ها، انتظارات و هویت (اندیشمند، ۱۳۸۸). دانش‌جویان کشاورزی به عنوان آینده‌سازان این مرز و بوم در زمینه‌ی رونق کشاورزی مطرح هستند و طبیعی است که اشتراک‌گذاری دانش مقوله‌ای است که می‌تواند ایران را به رونق کشاورزی گرداند. اشتراک‌گذاری دانش بین افراد و بخش‌های

دانش تأثیرگذار است و هر قدر اعتماد بین شخصی بیش‌تر باشد اشتراک‌گذاری دانش بین کارمندان بیش‌تر می‌شود. هاو و همکاران (۲۰۱۲) به تأثیر سرمایه اجتماعی بر تمایل کارکنان به اشتراک دانش ضمنی و آشکار در صنایع مختلف پرداخته‌اند. یافته‌ها نشان دادند که پاداش سازمانی تأثیر منفی بر تمایل به اشتراک دانش ضمنی داشته، اما تأثیر مثبتی بر تمایل به اشتراک دانش آشکار نیز داشته است. هم‌چنین سرمایه اجتماعی بطور معنی داری بر افزایش گرایش کارکنان به اشتراک دانش ضمنی و آشکار داشته است. با توجه به این که تاکنون نقش سرمایه اجتماعی بر اشتراک‌گذاری دانش در بین دانشجویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران بررسی نشده است، این پژوهش با این پرسش درصدد بررسی این موضوع برآمد که آیا سرمایه اجتماعی بر اشتراک‌گذاری دانش در بین دانشجویان کشاورزی تأثیر دارد و اگر تأثیرگذار است میزان این تأثیرگذاری تا چه حدی است؟

دانشکده‌های کشاورزی غرب کشور داشته است. برای این که هر سازمان بتواند به بیشینه‌ی کارایی و بهره‌وری برسد، باید بسترهای اشتراک‌گذاری دانش، در آن سازمان فراهم آید. از این رو شناسایی مؤلفه‌های اثرگذار بر اشتراک‌گذاری دانش می‌تواند به مدیران و سیاست‌گذاران نظام آموزشی کمک کند تا در راستای تقویت اشتراک‌گذاری و عملکرد سازمانی گام بردارند. فیلیبری و همکاران (۲۰۱۴)، گزارش کردند که سرمایه‌ی اجتماعی با اشتراک‌گذاری دانش در بین کارکنان شبکه داروسازی ایرلندی در ارتباط است. آن‌ها گزارش کردند که برای اشتراک‌گذاری دانش در سامانه‌ی داروسازی ایرلند به سطح بالایی از تعهد و اعتماد کارکنان، و تبادل اطلاعات و حل مسأله مشترک در بین کارکنان نیاز است. یوفانگ و همکاران (۲۰۱۳)، در پژوهشی از اثر بخشی سرمایه اجتماعی داخلی بر اشتراک‌گذاری دانش خبر می‌دهند. در این پژوهش ۲۳۰ کارمند از صد شرکت برتر در حوزه فناوری اطلاعات در تایلند مورد مطالعه قرار گرفتند و یافته‌ها نشان دادند که اعتماد افراد بر اشتراک‌گذاری

نگاره ۱- مدل نظری پژوهش برگرفته از (هوف و هایسمن، ۲۰۰۹؛ هسیو فین لین، ۲۰۰۷؛ فانگ یین و همکاران، ۲۰۱۳)

روش‌شناسی

اشتراک‌گذاری دانش از پرسش‌نامه‌ی اشتراک‌گذاری دانش هسیو فین لین (۲۰۰۷)، استفاده شد.

این پرسش‌نامه شامل ۲۵ پرسش پنج گزینه‌ای (از ۱ تا ۵) می‌باشد که در آن کم‌ترین نمره ۲۵ و بیش‌ترین نمره ۱۲۵ می‌باشد. نمره بالاتر نشان دهنده‌ی اشتراک‌گذاری بیش‌تر دانش است. روایی شکلی و محتوایی این پرسش‌نامه نیز با داوری خبرگان مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن هم با محاسبه‌ی ضریب آلفای ترتیبی ($\alpha = 0/890$) بدست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و در دو بخش توصیفی و استنباطی صورت گرفت. در بخش توصیفی از درصد، میانگین، کمینه و بیشینه و تحلیل ضریب هم‌بستگی اسپیرمن و در بخش استنباطی از تحلیل رگرسیون ترتیبی استفاده شد.

همان‌گونه که جدول ۱ نشان می‌دهد، میانگین سطح سرمایه‌ی اجتماعی دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران ۴۷، کمینه آن ۴۰ و بیشینه آن ۵۶ است. میانگین سرمایه اجتماعی ساختاری دانش‌جویان ۲۰، کمینه سرمایه اجتماعی ساختاری آنان ۱۴ و بیشینه آن ۲۴ بود. میانگین سرمایه اجتماعی شناختی دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران ۱۲، کمینه آن ۱۱ و بیشینه آن ۱۷ بود. میانگین سطح سرمایه‌ی اجتماعی ارتباطی دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران ۱۵، کمینه سرمایه اجتماعی ارتباطی آنان ۱۳ و بیشینه آن ۱۶ است و با توجه به میانگین حاصل از پاسخ‌گویان ۴۷/۴۹ سطح سرمایه‌ی اجتماعی آنان در حد متوسط ارزیابی شد.

این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر جمع‌آوری داده‌ها میدانی است. جامعه‌ی آماری این تحقیق ۴۰۰ تن دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران در سال ۱۳۹۶ بود که براساس جدول مورگان و کرجسی ۲۰۰ نفر از آنان به روش تصادفی ساده مورد مطالعه قرار گرفتند. در این تحقیق به منظور گردآوری داده‌ها و اطلاعات مورد نظر از دو پرسش‌نامه استفاده شد. جهت سنجش سرمایه اجتماعی از پرسش‌نامه سرمایه اجتماعی هوف و هایسمن (۲۰۰۹)، استفاده شد که در پرسش‌نامه گفته شده برای سویی‌ی سرمایه ارتباطی از ترکیب گویه‌های مقیاس هویت اجتماعی دوسج؛ المرس و اسپیرس (۱۹۹۵)، و گویه‌های مقیاس اعتماد اگان و کین استفاده کردند و برای سنجش سایر سویگان سرمایه اجتماعی (ساختاری و شناختی) پرسش‌نامه جدیدی طراحی کردند. این پرسش‌نامه سرمایه اجتماعی را در سه سویی‌ی سرمایه اجتماعی ساختاری، سرمایه اجتماعی شناختی و سرمایه اجتماعی شناختی مورد سنجش قرار می‌دهد. در این پرسش‌نامه ۱۶ پرسش با کم‌ترین نمره ۱۶ و بیش‌ترین نمره ۸۰ می‌باشد. نمره کل نشان دهنده‌ی سرمایه‌ی اجتماعی جامعه آماری است و نمره بالاتر نشان دهنده‌ی سرمایه اجتماعی بالاتر در سازمان می‌باشد. برای پایایی از ضریب آلفای ترتیبی استفاده شد که برای سرمایه اجتماعی ساختاری ($\alpha = 0/825$)، سرمایه اجتماعی شناختی ($\alpha = 0/788$)، و سرمایه اجتماعی ارتباطی ($\alpha = 0/792$) و برای سرمایه اجتماعی کل ($\alpha = 0/790$) به دست آمد که نشان از پایایی قابل قبول پرسش‌نامه سرمایه اجتماعی دارد. هم‌چنین برای سنجش

جدول ۱- شاخص‌های توصیفی سرمایه اجتماعی و اشتراک‌گذاری دانش

CV	انحراف معیار	میانگین	بیشینه	کمینه	
۰/۰۷۱	۳/۴۰۷	۴۷/۴۹	۵۶	۴۰	سرمایه اجتماعی
۰/۱۳۳	۲/۶۶۶	۱۹/۹۷	۲۴	۱۴	سرمایه اجتماعی ساختاری
۰/۱۰۲	۱/۲۹۲	۱۲/۵۶	۱۷	۱۱	سرمایه اجتماعی شناختی
۰/۰۱۷	۰/۲۵۷	۱۴/۹۵	۱۶	۱۳	سرمایه اجتماعی ارتباطی
۰/۰۹۹	۷/۸۲۶	۷۸/۶۸	۹۶	۷۳	اشتراک‌گذاری دانش

جدول ۲- هم‌بستگی سویگان سرمایه اجتماعی با اشتراک‌گذاری دانش در بین دانش‌جویان کشاورزی

مؤلفه	r	p
سرمایه اجتماعی ساختاری	۰/۳۴۱	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی شناختی	۰/۳۷۸	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی ارتباطی	۰/۳۵۶	۰/۰۰۰
سرمایه اجتماعی کل	۰/۴۰۸	۰/۰۰۰

جدول ۳- آزمون نکویی برازش مدل رگرسیون ترتیبی پیش‌بینی اشتراک‌گذاری دانش بر پایه سویگان سرمایه اجتماعی

مؤلفه	کای اسکوئر	درجه آزادی	سطح معنی داری
پیروسون	۱۸۹/۲۵۴	۱۹۹	۰۰۱.۰
انحراف	۱۲۶/۱۲۹	۱۹۹	۰۰۱.۰

کاکس اسنل ۰/۷۲۲
نیگل کرک ۰/۷۷۹
مک فادن ۰/۵۳۳

نشان دادند که متغیرهای مستقل توانسته‌اند بین ۵۳ تا ۷۷ درصد از احتمال واریانس اشتراک‌گذاری دانش را تبیین کنند. بر پایه نتایج تحلیل رگرسیون ترتیبی، تأثیر متغیر سرمایه اجتماعی ساختاری، سرمایه اجتماعی شناختی و سرمایه اجتماعی ارتباطی بر اشتراک‌گذاری دانش در بین دانش‌جویان معنی‌دار بود و همراه با افزایش مقدار این متغیرها، احتمال افزایش اشتراک‌گذاری دانش در بین دانش‌جویان نیز بیش‌تر می‌شود. مقدار سنج‌های برآورده شده برای تأثیر سرمایه اجتماعی ساختاری، سرمایه اجتماعی شناختی و سرمایه اجتماعی ارتباطی بر اشتراک‌گذاری دانش در بین دانش‌جویان به ترتیب ۰/۲۲، ۰/۲۸ و ۰/۲۷ بود که با فرض ثابت ماندن تأثیر تمام متغیرهای مدل، افزایش یک واحد در هر یک از متغیرهای مستقل فوق به ترتیب با احتمال افزایش ۰/۲۲، ۰/۲۸ و ۰/۲۷ واحد در نسبت‌های لگاریتم متغیر وابسته اشتراک‌گذاری دانش در دانش‌جویان همراه خواهد بود. به عبارت دیگر، احتمال اشتراک‌گذاری دانش در آن دسته از دانش‌جویانی که سرمایه اجتماعی ساختاری، سرمایه اجتماعی شناختی و سرمایه ارتباطی بیش‌تری دارند، بیش از دیگران است.

میانگین اشتراک‌گذاری دانش دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران ۷۸، کمینه اشتراک‌گذاری دانش در آنان ۷۳ و بیشینه آن ۹۶ است. با توجه به بیشینه نمره اشتراک‌گذاری دانش بنا بر پرسش‌نامه (۱۲۵) و با توجه به میانگین حاصل از پاسخ‌گویان ۷۸/۶۸ اشتراک‌گذاری آنان خوب ارزیابی می‌شود.

برای اندازه‌گیری تأثیر متغیرهای پژوهش بر اشتراک‌گذاری دانش از رگرسیون ترتیبی استفاده شد. نتیجه آزمون نسبت احتمال مدل نشان داد که مقدار کای اسکوئر $x_2 = 119/25$ ، $df = 11$ و $p = 0/000$ در سطح ۱ درصد معنی‌دار بود.

جدول ۲ نشان می‌دهد که در سطح ۱ درصد ارتباط سویگان سرمایه اجتماعی با اشتراک‌گذاری دانش در بین دانش‌جویان معنادار بود.

در نتیجه، مدل رگرسیونی مدل مناسبی است و متغیرهای مستقل به خوبی توانسته‌اند احتمال تغییرات متغیر وابسته را تبیین کنند. نتیجه آزمون نکویی برازش نیز نشان داد متغیرهای وابسته و مستقل تناسب خوبی با هم دارند و مدل برازش مناسبی دارد (جدول ۳).

شمار آماره‌های ضریب تعیین پزودو (شامل سه ضریب تعیین کاکس و نل، ناگل کرک و مکفادن)

جدول ۴- نتایج آزمون نسبت احتمال

Model	Log likelihood	Chi-square	p
Intercept only	۲۳۲/۷۸۲		
Final	۲۰۱/۱۳۸	۳۸/۲۹۶	۰/۰۰۰

جدول ۵- رگرسیون ترتیبی مؤلفه‌های اثر گذار بر اشتراک دانش در دانش جویان

متغیر	برآورد	S.E	Wald
سرمایه اجتماعی ساختاری	۱/۰۲۹	۰/۲۳۳	۷/۲۰۷
سرمایه اجتماعی شناختی	۱/۰۱۴	۰/۴۲۵	۲/۲۳۵
سرمایه اجتماعی ارتباطی	۱/۰۲۱	۰/۲۰۸	۲/۲۰۳

(۲۰۱۳)، ها و همکاران (۲۰۱۲)، یانگ و فورن (۲۰۰۹)، ضیایی و همکاران (۱۳۹۰)، گل محمد نژاد و مهدوی (۱۳۹۰) را مورد تأیید قرار می‌دهد و با آن هم‌سو می‌باشد. یافته‌ها نشان دادند بین سویگان ساختاری و شناختی سرمایه اجتماعی با به اشتراک گذاری دانش رابطه مثبت و معنادار وجود دارد، به این معنا که با قوی ساختن پایه‌های ساختاری و بهبود سویگان شناختی سرمایه‌های اجتماعی در یک سازمان می‌توان به فرایند اشتراک گذاری دانش کمک کرد و آن را افزایش داد. هم‌چنین سویی ارتباطی سرمایه اجتماعی با اشتراک گذاری دانش رابطه مثبت و معنادار دارد. یافته‌های تحقیق حاضر با نتایج پژوهش‌های (بورنای باراچینات، لویز کابریس، وال کابرا (۲۰۱۷)، وان درهاف و بارت (۲۰۰۹) هم‌سو می‌باشد. به نظر می‌رسد اگر در نظام آموزشی مشارکت دانش جویان در کارهای گروهی برای کلاس درس در دانشگاه‌ها افزایش یابد و دانش جویان بیش‌تر با یکدیگر در ارتباط باشند و از فناوری‌های روز دنیا نیز به منظور ارتباطات بیش‌تر بهره گرفته شود، اشتراک گذاری دانش بهتر تحقق می‌یابد. هم‌چنین با بهبود شبکه‌های ارتباطی درون سازمانی و برون سازمانی می‌توان دانش وسیع‌تر و غنی‌تری در اختیار تک تک دانش جویان قرار داد. هم‌چنین، معمولاً وقتی فعالیت‌ها در قالب تیم تعریف می‌شود و برنامه‌ریزی گروهی برای رسیدن به یک هدف مشخص و همگانی به اجرا در می‌آید، نتیجه در غالب فعالیت‌های کل تیم مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. افراد آزادانه تشویق به ابراز نظر و دانش

نتیجه آزمون احتمال در جدول ۴ نشان می‌دهد مقدار به دست آمده برای آماره کای اسکوتر ($p = ۰/۰۰۰, x_2 = ۳۸/۲۹۶$) نشان می‌دهد که مدل لجوجیت مدل مناسب بوده و متغیرهای مستقل به خوبی می‌توانند احتمال تغییر متغیر وابسته را تبیین کنند. بنا بر اطلاعات مندرج در جدول ۵، تابع لجوجیت به صورت زیر نوشته می‌شود.

$$\ln(p/(1-p)) = 0.665 + 0.22x_1 + 0.28x_2 + 0.27x_3$$

بر این پایه، مشاهده می‌شود که تأثیر هر سه متغیر بر اشتراک دانش به شکل مستقیم است. بدین معنی که با افزایش مقدار متغیرهای مستقل (سرمایه اجتماعی ساختاری، سرمایه اجتماعی شناختی و سرمایه اجتماعی ارتباطی) احتمال تغییر میزان اشتراک دانش در بین دانش جویان افزایش می‌یابد.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌ها نشان دادند که بطور کلی بین سرمایه اجتماعی با به اشتراک گذاری دانش رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و با تقویت سرمایه‌های اجتماعی یک سازمان، به عنوان با ارزش‌ترین منبع هر سازمانی می‌توان به فرآیند به اشتراک گذاری دانش در سازمان کمک شایانی کرد. هر چقدر سرمایه‌های اجتماعی کلی درون یک سازمان پر بارتر و غنی‌تر باشد به اشتراک گذاری دانش و تسهیم آن نیز بیش‌تر خواهد بود. یافته‌های تحقیق حاضر نتایج پژوهش‌های گارسیا سانچزو همکاران (۲۰۱۷)، اکلامانو، دیجی، تاربا، ۲۰۱۶ و چوی (۲۰۱۶)، وان دیجک و همکاران (۲۰۱۶)، چوی (۲۰۱۶)، یوفانگ و همکاران

موجود خود و تجارب گذشته خواهند کرد و هیچ یک از افراد هراسی از مورد سؤال قرار گرفتن و ترس از تعهد فردی ندارد، چون از تمام نظرات و تجارب تک تک اعضاء استقبال می‌شود و در صورت تأیید کل گروه عملی خواهد شد. آنچه یافته‌های تحقیق حاضر نشان می‌دهد این است که با ایجاد ساختار درست سرمایه اجتماعی در دانشگاه، اشتراک‌گذاری دانش در بین دانش‌جویان نیز بالا خواهد رفت. هر چقدر روابط اجتماعی و روابط شبکه‌ای بین دانش‌جویان با یکدیگر و با اساتید دانشگاه غنی‌تر و گسترده‌تر باشد، امکان تسهیم دانش و به اشتراک‌گذاری دانش بیشتر خواهد بود. ضمن این که محیط مناسب دانشگاه نیز در فرایند به اشتراک‌گذاری دانش بسیار تأثیرگذار است. چرا که همیشه دانش مناسب در محیط مناسب خلق و به اشتراک گذاشته می‌شود. این یافته‌ها برای سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان نظام آموزشی و مدیران

آموزشی جهت برنامه‌ریزی به منظور ارتقاء کیفیت نظام آموزشی می‌تواند مفید واقع شود. بی‌تردید اساتید دانشگاه و مدیران و سیاست‌گذاران نظام آموزشی در دانشگاه‌ها می‌توانند با ایجاد محیطی حمایتی برای دانش‌جویان زمینه بروز خلاقیت، انجام کارهای گروهی، مشارکت حداکثری آنان را سبب شوند که این مهم می‌تواند اشتراک‌گذاری بیشتر دانش در بین دانش‌جویان را به همراه داشته باشد. پیشنهاد می‌شود اساتید دانشگاه‌ها در برخی از تصمیم‌گیری‌ها از نظرات دانش‌جویان به صورت مشارکتی به‌رمند شود، چرا که این عمل به افزایش اعتماد و روح تعاون بین آنان خواهد شد و آنان با در نظر گرفتن خود به عنوان یک مهره تأثیرگذار تمایل بیشتری به تعامل و تبادل نظر و فعالیت‌های مشارکتی و در نتیجه تسهیم دانش خود خواهند داشت.

منبع‌ها

- اندیشمند، و. (۱۳۸۸). شناسایی مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در دانشگاه‌ها به منظور ارائه مدلی جهت ارتقاء آن، فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، ۳ (۲): ۳۹-۳۴.
- دانایی فرد، ح.، خائف الهی، ا.، حسینی، م. (۱۳۹۰)، تأملی بر ارتقاء تسهیم دانش در پرتو رفتار شهروندی سازمانی (مورد مطالعه: وزارتخانه مسکن و شهرسازی و وزارتخانه راه و ترابری)، پژوهش‌های مدیریت عمومی، ۴ (۱۴): ۸۴-۶۳.
- شکیبا، ح.، حجازی، س. ی.، حسینی، س. م. (۱۳۹۵)، رابطه سرمایه اجتماعی با قصد کارآفرینی دانش‌جویان کشاورزی دانشگاه تهران، فصل نامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۳۸، صفحات ۸۹-۷۸.
- شیری، ن.، رضوانفر، ی.، حجازی، ا. (۱۳۹۳)، نقش ابعاد سرمایه‌ی اجتماعی در عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده‌های کشاورزی غرب کشور، پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۲۸.
- کامیاب، ز.، حجازی، س. ی.، موحد محمدی، س. ح. (۱۳۹۲)، مقایسه دیدگاه اعضای هیأت علمی نسبت به عامل‌های تأثیرگذار بر مدیریت دانش در دانشکده‌های کشاورزی دولتی و غیر دولتی شیراز، مدیریت آموزش کشاورزی،
- گل محمدنژاد، غ. ر.، مهدوی، م. (۱۳۹۰). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش در دبیرستان‌های دخترانه شهر تبریز، فصل‌نامه تحقیقات مدیریت آموزشی، دوره ۲، شماره ۴، صفحات ۷۱-۹۰.

Adler, P. S., & Kwon, S. W. (2002). Social capital: Prospects for a new concept. *Academy of management review*, 27 (1), 17-40.

Aklamanu, A., Degbey, W. Y., & Tarba, S. Y. (2016). The role of HRM and social capital configuration for knowledge sharing in post-M&A integration: A framework for future empirical investigation. *The International Journal of Human Resource Management*, 27 (22), 2790-2822.

Bornay-Barrachina, M., López-Cabrales, A., & Valle-Cabrera, R. (2017). How do employment relationships enhance firm innovation? The role of human and social capital. *The International Journal of Human Resource Management*, 28 (9), 1363-1391.

Choi, Y. (2016). The impact of social capital on employees' knowledge-sharing behavior: An empirical analysis of US federal agencies. *Public Performance & Management Review*, 39 (2), 381-405.

Filieri R., McNally R. C., O'Dwyer M., O'Malley L., (2014). Structural social capital evolution and knowledge transfer: Evidence from an Irish pharmaceutical network. *Industrial Marketing Management*. 43 (3): 429-440.

García-Sánchez, P., Díaz-Díaz, N. L., & De Saá-Pérez, P. (2017). Social capital and knowledge sharing in academic research teams. *International Review of Administrative Sciences*, 0020852316689140. available at: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0020852316689140> 2017/2/16

Hau, Y. S., Kim, B., Lee, H., & Kim, Y. G. (2013). The effects of individual motivations and social capital on employees' tacit and explicit knowledge sharing intentions. *International Journal of Information Management*, 33 (2), 356-366.

Henttonen, K., Henttonen, K., Kianto, A., Kianto, A., Ritala, P., & Ritala, P. (2016). Knowledge sharing and individual work performance: an empirical study of a public sector organisation. *Journal of Knowledge Management*, 20 (4), 749-768.

Hu, L., & Randel, A. E. (2014). Knowledge sharing in teams: Social capital, extrinsic incentives, and team innovation. *Group & Organization Management*, 39 (2), 213-243.

Lindner, F., & Wald, A. (2011). Success factors of knowledge management in temporary organizations. *International Journal of project management*, 29 (7), 877-888.

Nahapiet, J. & S. Ghoshal (1998). Social Capital, Intellectual Capital and Organizational Advantage, *Academy of Management Review*, 23 (2): 242-266

Skyrme, D. J. (1998). Knowledge management solutions-the IT contribution. *Siggroup Bulletin*, 19, 34-38.

van Dijk, A., van Dijk, A., Hendriks, P., Hendriks, P., Romo-Leroux, I., & Romo-Leroux, I. (2016). Knowledge sharing and social capital in globally distributed execution. *Journal of Knowledge Management*, 20 (2), 327-343.

Yang, S. C., & Farn, C. K. (2009). Social capital, behavioural control, and tacit knowledge sharing—A multi-informant design. *International Journal of Information Management*, 29 (3), 210-218.

The Role of Social Capital on Knowledge Sharing Amongst Agricultural Students at Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran

M. Shirasb¹, A. Assare², and S. Mazbohi³

1- Educational Planning Graduate, Science & Research Branch, Tehran, Faculty of Humanities and Social Sciences- Department of Educational Sciences.

2- Assistant Professor of Education, Studies at Allameh Tabataba'i, University (ATU) Tehran-Iran.

3- Associate Professor Shahid Rajaei, University. Tehran- Iran.

Abstract

The purpose of this study was to investigate the role of social capital in knowledge sharing among agricultural students of Islamic Azad University, Science and Research Branch of Tehran. This research is applied in terms of purpose and in terms of collecting field data and correlation. The statistical population of this study was 400 university students of Islamic Azad University, Science and Research Branch of Tehran. Based on Morgan and Krejsi's tables, 200 subjects were selected randomly. Data collection tools in this research were two social capital questionnaires and knowledge sharing. The reliability of the questionnaire was calculated through a sequential alpha, which was obtained for the social capital questionnaire ($\alpha = 0.79$) and for knowledge sharing questionnaire ($\alpha = 0.89$). In this research, data were analyzed using SPSS software and Spearman correlation and sequential regression tests. Findings show that social capital in general and social capital, social capital, communication, and cognitive social capital were positively and significantly related to knowledge sharing among students ($p < 0.001$). The sequential regression analysis also showed that Social Capital Savings have been able to account for between 53% and 77% of the probability of knowledge sharing variance. Therefore, it is concluded that social capital affects the sharing of knowledge among agricultural students, therefore, it is suggested that policy-makers and planners of the agricultural education system consider social capacity for better and better the quality of the agricultural education system.

Index Terms: social capital, cognitive social capital, structural social capital, social capital, communication knowledge sharing

Corresponding Author: S. Mazbohi

Email: smazbohi@gmail.com

Received: 07/02/2018;

Accepted: 14/05/2018